

Asia: VN/5386/2020

Lausuntopyyntö ehdotuksesta tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategiseksi tavoitteiksi

Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategiset tavoitteet

Ovatko strategiset tavoitteet kokonaisuutena realistisia ja ovatko ne vaikuttavia?

Strategiset tavoitteet ovat kannatettavia ja kattavasti pohdittu. Tavoitteita voidaan pitää kunnianhimoisena ja toteutuessaan vaikuttavina.

Kaksi näkökulmaa strategisten tavoitteiden vaikuttavuuteen liittyen:

Strategisten tavoitteiden sekä niiden alatavoitteiden realismia ja vaikuttavuutta ei kaikilta osin ole helppo arvioida ilman, että niitä olisi avattu toimenpiteiksi.

Realistisuuden näkökulmasta esitetyt tavoitteet vaativat toteutuakseen rakenteellisia uudistuksia erityisesti koordinaation ja johtamisen osalta. Tämä on huomioitava kohdassa 1, ohjaus, koordinaatio ja yhteistyö.

Toinen huomio koskee palveluiden kehittämistä ja julkisen sektorin kestävyysvajeen taklaamista vaikutusarviointeja hyödyntämällä. Suomen julkinen toimintaympäristö on budjetoinnillisesti ja resurssiperäisesti tiu-kasti määritelty ja suunniteltu. Tämä johtaa usein siihen, että digitaalisten "innovaatioiden" käyttöönotto on hidasta, jää puolitiehen tai jopa epäonnistuu.

Yksi syy tähän on se, että kehitettäessä uutta ei huomioida välillisiä vaikutuksia, jotka uuden toimintamallin/innovaation käyttöönotosta syntyy.

Kun kustannuspohja kehittämiselle määritellään budjettien kautta, ei digitaalisen "kyvykkyyden" haltuunotto useinkaan johda hyödyn tai vaikuttavuuden arvioimiseen.

Esitämme, että tiedon avaamisen ja hyödyntämisen strategisten tavoitteiden toimenpanossa tulisi mahdollisimman usein hyödyntää vaikutusarvioiteja. Erityisen tärkeää on se, mikä palveluiden kehittämisessä tekee investoinnista kannattavaa suhteessa julkisen sektorin kestävyysvajeen taklaamiseen.

Vaikuttavuusarviointien merkitystä olisi hyvä korostaa dokumentissa kohdassa mahdollistajat.

Teema 1: Ohjaus, koordinaatio ja yhteistyö

Ovatko teeman 1 tavoitteet realistisia ja toimeenpantavissa organisaatiosi näkökulmasta?

Teeman tavoitteet ovat kannatettavia. Kaikkiaan teema ykkösen alatavoitteet ovat hyvin pohdittuja ja luo perustan muille tavoitteille.

Ehdotamme huomioitavaksi myös rakenteellista kehittämistä vaikuttavuuden takaamiseksi. Tiedon hyödyntämiseen ja avaamiseen liittyvät päätökset jakautuvat useiden eri ministeriöiden välille, jolloin yhteiset strategiset tavoitteet ja toiminnalliset rakenteet takaavat hyvän lähtö-kohdan toimeenpanoon.

Lyhyellä aikavälillä tarkasteltuna valtioneuvoston alaisuuteen tulisi perustaa tietopolitiikan koordinaatioryhmä. Ryhmällä tulee olla kokonais-vastuu Suomen kilpailukykyyn ja julkisen sektorin tuottavuuden kannalta keskeisistä digitalisaatiota, datataloutta sekä kyberturvallisuutta edistävästä toiminnasta julkishallinnossa, kuten tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategisten tavoitteiden implementoinnista. Ryhmä toimisi joustavasti erihallinnonalojen välillä.

Teema 2: Strategia ja toiminta

Ovatko teeman 2 tavoitteet realistisia ja toimeenpantavissa organisaatiosi näkökulmasta?

Teemat ovat kannatettavia ja tärkeitä. Asiakaslähtöisyys on keskeinen lähtökohta palveluiden kehittämisessä. On tärkeää, että tässä yhteydessä korostetaan myös yrityksiä asiakkaina ja näin ollen liiketoiminta-tapahtumiin liittyvien palvelumallien kehittämistä.

Turvallisuus, vastuullisuus ja eettisyys ovat erinomaiset lähtökohdat tiedon hyödyntämiseen ja avaamiseen. Digitaalisessa yhteiskunnassa kaiken toiminnan perusta lepää digitaalisen turvallisuuden ja luottamuksen päällä.

Teema 3: Tiedon hallinta

Ovatko teeman 3 tavoitteet realistisia ja toimeenpantavissa organisaatiosi näkökulmasta?

Tämän kohdan tavoitteet ovat erittäin kannatettavia. Näkemys julkisen sektorin toimimisena mahdollistajana tiedon hyödyntämisessä ja uusien palveluiden kehittämisessä on elinkeinoelämälle tärkeä lähtökohta. On myös tärkeää huomioida, että datan hyödyntämistä ja avaamista ei saa tehdä byrokraattiseksi julkisuuslain näkökulmasta.

Teema 4: Mahdollistajat

Ovatko teeman 4 tavoitteet realistisia ja toimeenpantavissa organisaatiosi näkökulmasta?

Tavoitteet ovat kannatettavia ja toimeenpantavissa, varsinkin, jos re-surssit nähdään investointina kustannustehokkaihin ja asiakaslähtöisiin palveluihin ja joiden tukena hyödynnetään selkeää tilannekuvaa ja vaikuttavuusarviointeja.

Kehitysympäristöt, avoimet alustat ja työkalut ovat elinkeinoelämälle keskeisiä datatalouden ja uusien toimintamallien kehittämiseksi

Mahdollistajissa on tunnistettu keskeiset onnistumisen elementit. Ehdotamme, että mahdollistajana jo mainittujen lisäksi tulisi huomioida horisontaalinen johtamisrakenne sekä avoin, ennakoiva yhteistyö yksityisen ja julkisen sektorin välillä palveluita kehitettäessä.

Tuuliainen Mika
Elinkeinoelämän keskusliitto EK